

Tuurkesweg (familie Koppen)
Gemeente Weert, sectie AF, nr 218

Tuurke, Tungelroy

Onderstaande betreft een samenvatting van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek, uitgevoerd in april 2008.

Op historisch kaartmateriaal is te zien dat het plangebied ten minste vanaf begin 19e eeuw agrarisch wordt gebruikt (zie afb. 2) en dat de Tuurkesweg toen een hoofdweg was, die volgens de Bonnekaart rond 1900 verhard was. De planlocatie ligt volgens het historische kaartmateriaal op ca. 150 m afstand van het buurtschap "Op het Torentje". Volgens de kaart Historische Elementen in het Landschap Noord- en Midden-Limburg is het verkavelingspatroon matig veranderd sedert 1830. Volgens de kaart Kenmerken van het Cultuurlandschap Noord- en Midden-Limburg was het bodemgebruik 1806/1840 bouwland. Het onderzochte gebied (1450 vierkante meter) betreft een esdek.

Volgens Dhr. E. Nijsen (amateur archeoloog) is in de buurt een amandelvormige vuistbijl uit het Paleolithicum (oude steentijd, betreft hier de oudste geschiedenis tot het begin van de ijstijd, 12.500 jaar geleden). gevonden door een boer in de buurt van de Tuurkesweg. Deze vuistbijl is nabij het maaiveld gevonden. Vondsten uit deze tijd worden vaak op grotere diepte gevonden.

Op ca. 500 m ten zuidoosten zijn de resten van een Romeinse brug in het beekdal van de Tungelroyse Beek aangetroffen, die volgens een dendochronologisch onderzoek van 27 n.c. stamt (ARCHIS, waarneming 409037 en 30650)

Nabij de locatie van deze brug zijn in 1942 palen waargenomen (Archis, waarneming 30650). Rond de brug zijn verschillende munten uit de Romeinse tijd gevonden.

Op ca. 500 m ten noordoosten van de planlocatie zijn de fundamenten gevonden van de kapel van de Heilige Barbara uit 1558. Tevens is een ondiep graf met skeletten met sporen van geweld gevonden.

Er zijn 6 boringen verspreid over het plangebied uitgevoerd. De boringen zijn zodanig geplaatst dat zij verspringen ten opzichte van die in de aangrenzende raai en zijn uitgevoerd met een 10 cm edelmanboor. De boringen zijn gezet tot 20 cm in de ongestoorde ondergrond tot gemiddeld 100 cm en maximaal 140 cm onder het maaiveld.

Op de noordelijke helft van het plangebied werd een kwekerij van heesters aangetroffen, terwijl aan de zuidzijde van het perceel het bouwland braak lag. Het braakliggende bouwland is mogelijk normaal gesproken als kwekerij in gebruik omdat het deel uitmaakt van hetzelfde perceel. De bodem in het plangebied bestaat in het algemeen uit zwak tot matig siltig, matig fijn zand. Ook zijn een brokje steenkool en een baksteenfragment aangetroffen (betreffen redelijk recente resten).

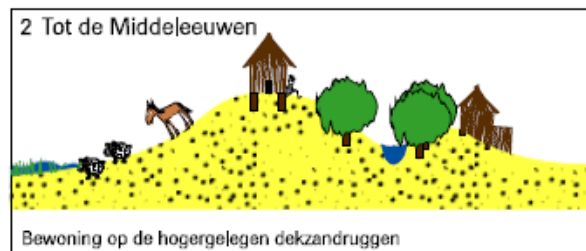
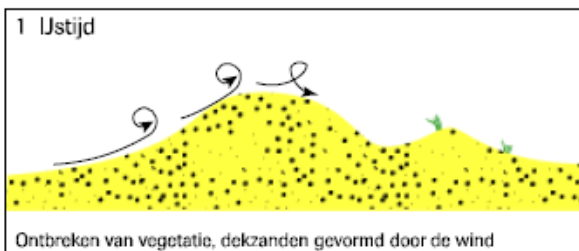
Paul Lammeretz, samenvatting booronderzoek Tuurkesweg

De ontwikkeling van een esdek

De Nederlandse zandgebieden bestaan uit een reliëfrijk landschap met hogergelegen dekzandruggen en tussenliggende vlakten. De dekzandruggen zijn ontstaan in de laatste ijstijd, toen Nederland een koud en droog klimaat had. Het was hier een poolwoestijn en er was vrijwel geen vegetatie, waardoor de wind vrij spel had en voor grootschalige zandverstuivingen heeft gezorgd. De richting van deze dekzandruggen, die andere afzettingen afdekken, is bepaald door de overheersende windrichting gedurende de ijstijden. De tussenliggende vlakten worden doorsneden door beken.

Deze dekzandruggen zijn al bewoond geweest vanaf de laatste ijstijd (ca. 10.000 jaar geleden). Deze gebieden waren aantrekkelijk omdat ze hoog en droog liggen. Het zijn echter van oorsprong arme zandgronden waar landbouw weinig zinvol is. Al aan het begin van onze jaartelling is men daarom begonnen met bemesting. In de Middeleeuwen woonden de mensen vooral op de flanken van de dekzandruggen en ze hebben op de hogergelegen delen gewassen verbouwd. Vanaf dat moment zijn de landbouwgronden op de dekzandruggen intensief bemest met potstalmest die vermengd werd met heideplaggen. De mest verzamelden de boeren in de stallen waar de schapen voornamelijk in de winter verbleven.

Deze oude bouwlandgronden worden ook wel esdekken genoemd. Gebieden met een esdek zijn archeologisch interessant omdat zij oudere archeologische resten op de dekzandruggen afdekken. Onder deze essen zijn deze resten vaak goed bewaard gebleven. In de loop der eeuwen zijn door het ploegen typische bolvormige akkers ontstaan die nog steeds goed herkenbaar zijn in het landschap.

Samenvatting onderzoek bestemmingsplan Truppertstraat

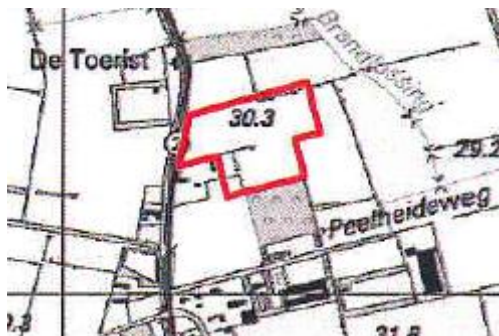
30 oktober 2009

Naar aanleiding van de beoogde uitbreidingslocatie aan de Truppertstraat, in het zuidwesten van het kerkdorp Tungelroy, heeft de gemeente Weert besloten één nieuw bestemmingsplan op te stellen voor de gehele kern.

Door bureau RAAP is bij rapport, d.d. februari 2008 (rapportnummer 2593-TUNG), archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Uit het veldonderzoek ter plaatse bleek dat betreffende de locatie Trupperstraat de verwachte enkeerdgronden veelal verstoord aanwezig waren. In het plangebied is een esdek aangetroffen. De boorprofielen zijn op de ontwikkelingslocaties allemaal licht verstoord. Verder zijn er in het plangebied geen archeologische vondsten gedaan. Gezien de sterk verstoorde bodem wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

De monumentale boerenshuur aan de Truppertstraat is het oudste gebouw van Tungelroy. Het gebouw stamt uit 1664 en deed hoofdzakelijk dienst als schaapskooi. Thans staat de boerenshuur echter op het punt van instorten. Een deel van het dak was al ingezakt, waardoor de overige pannen er vanaf zijn gehaald. (Afgebroken in juni 2012 en verplaatst naar Ospel).

Samenvatting onderzoek Maaseikerweg (tegenover de Toerist) uitgevoerd in 2007

Het dekzand is aan het eind van de laatste ijstijd (120.000 – 10.000 jaar geleden) door de wind afgezet. Waar als gevolg van langdurige bemesting een esdek is ontstaan, komen hoge zwarte enkeerdgronden voor. Deze gronden komen vooral voor rond de oude bewoningskernen ten noorden en zuiden van het plangebied. Rond het plangebied zijn vanuit het verleden 5 waarnemingen geconstateerd. Het betreft in alle gevallen vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars uit de Steentijd.

Volgens de cultuurhistorische waardenkaart van Limburg dateert de Maaseikerweg al van voor 1806. Omstreeks 1900 behoorde het gebied volgens de historische kaart nog altijd tot de woeste gronden. Pas in 1941 staat het gebied aangeduid als ontgonnen weidegrond. Tijdens de oppervlaktekartering is een fragment vuursteen aangetroffen, dat is geïnterpreteerd als losse vondst gezien het ontbreken van meer facetten. Het betrof een steilgeretoucheerde afslag uit de Steentijd. De afslag is ontstaan als gevolg van vuursteenbewerking door de jagers en is bijgewerkt om het een functie te geven, mogelijk als schrabber. Verspreid over het plangebied zijn er wel enkele fragmenten geglaazuurd aardewerk uit de Nieuwe Tijd (na de Middeleeuwen tot heden) en baksteen aangetroffen.

Paul Lammeretz, samenvatting booronderzoek Tuurkesweg

Samenvatting project "Ingelshof, Dupesweg 1 Tungelroy

Het bedrijf was in z'n oorspronkelijke staat deels vervallen en bestond uit een aantal niet meer functionerende bedrijfsgebouwen, die inefficiënt gesitueerd waren op het bestaande bouwblok. Maatschap Mans-Verdonschot heeft er voor gekozen om het bedrijf om te vormen tot een multifunctioneel agrarisch bedrijf met functies die aansluiten bij de gewenste kwaliteiten van zowel gemeentelijke als provinciale plannen.

De locatie is gelegen in een beekdal- en mozaïek landschap met een beperkt aantal (voormalige) agrarische bedrijven. Het gebied typeert zich als een oude ontginning bij een oudere nederzetting.

Op grond van de kadastrale minuut uit 1811-32 is het plangebied in gebruik als weiland of akker. Dupesweg (toentertijd als Heyesweg) en Hoeve Ingelsborg bestaan al. In de tweede helft van de 19e eeuw veranderde deze situatie.

Op de Bonnekaart van 1896 is nl. een tuin of boomgaard naast Heyesweg of Dupesweg afgebeeld. Tussen 1926 en 1937 is juist ten zuiden van het plangebied een stal of huis gebouwd, dat tussen 1937 en 1953 weer is gesloopt. Het plangebied blijft onbebouwd tot 1958. Tussen 1958 en 1968 zijn twee uitbreidingen aan de hoeve Ingelsborg en een klein huis, schuur of stal in de zuidoosthoek van het plangebied gebouwd. Tussen 1968 en 1979 is tenslotte een grote stal ten zuidwesten van het plangebied gerealiseerd en is het kleine gebouw in de zuidoostelijke hoek van het plangebied gesloopt. Na 1979 zijn er geen noemenswaardige verschillen in het landgebruik in het plangebied.

Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven in het plandeel Tungeler Dorpsstraat, gemeente Weert

In de zeven proefsleuven zijn in totaal 45 paalkuilen geïdentificeerd. Het betreffen relatief kleine paalkuilen. De grootste paalkuilen hebben een diameter van ca. 50 cm; het merendeel is echter niet groter dan ca. 25 cm. Enkele palen behoren mogelijk tot een structuur maar over het algemeen vertonen ze een losse spreiding. Op twee palen na worden alle palen gedateerd in de Nieuwe Tijd of zijn subrecent.

Er zijn vier paalkuilen (S3.11, S3.13, S3.15 en S3.16) die mogelijk behoren tot een structuur. De omvang van deze mogelijke spieker of schuur is binnen proefsleuf 3 ca. 2 x 3 m maar zou groter kunnen zijn als de structuur doorloopt tot voorbij de randen van de werkput. De datering van de structuur is vanaf de Nieuwe Tijd of subrecent. In de paalkuilen zijn geen vondsten gedaan. De datering is gebaseerd op de kleur en textuur van de vulling van de sporen (in overeenstemming met de bouwvoor/plaggendek), de strakke vierkante vorm van drie van de vier paalkuilen en de datering van de naastgelegen greppel (S3.12). Een deel van een tweede mogelijke structuur vormen de paalkuilen S7.4 en S7.5. Volgens omwonenden zijn deze van een kippenhok uit de late 20ste eeuw.

De spreiding van de overige paalkuilen vertoont geen herkenbaar patroon. Het gaat hier waarschijnlijk om losse palen of om palen die zijn gebruikt voor het maken van perceelscheidingen. Ook deze palen worden bij afwezigheid van vondsten op basis van de kleur, textuur en vorm gedateerd vanaf de Nieuwe Tijd. Uitzonderingen zijn de mogelijk oudere paalkuilen S1.21 en S1.24 met een afwijkende grijze kleur. De sporen uit de Nieuwe tijd hebben een donkerbruingrijze kleur. De afwijkende kleur duidt mogelijk op een vroege datering (IJzertijd/Romeinse Tijd?) van deze sporen. Er zijn echter geen vondsten gedaan die deze veronderstelling bevestigen. Paalkuil S1.24 is gecoupeerd en is 9 cm diep.

g r e p p e l s

De 29 aangetroffen greppels betreffen voornamelijk perceelsgreppels en enkele afwijkende greppels. De perceelsgreppels zijn globaal noord-zuid/oost-west georiënteerd (min of meer parallel en haaks ten opzichte van de proefsleuven) waarbinnen slechts beperkte afwijkingen waarneembaar zijn. De oriëntatie komt in hoge mate overeen met de oriëntatie van het huidige perceleringssysteem. De greppels in de proefsleuven lijken daarmee de directe voorlopers van het huidige systeem te zijn. Vondsten dateren dit systeem vanaf de Nieuwe Tijd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn zeventien opgevulde kuilen aangetroffen (de meest recente sporen zijn in de categorie recente verstoringen geplaatst). De kuilen liggen verspreid over het terrein, er is geen duidelijke clustering herkenbaar. Opvallend is nog de grote kuil S3.17 met een doorsnede van ca. 6 m. Hiervan werd aanvankelijk gedacht dat dit een waterput was maar na couperen bleek dit niet het geval te zijn. De kuil bleek niet meer dan ca. 30 cm diep te zijn. Met uitzondering van kuil S1.3 lijken alle sporen te dateren vanaf de Nieuwe Tijd. Kuil S1.3 heeft een grijze vulling en is mogelijk ouder. De kuil is ca. 12 cm diep (bijlage 6). Het is niet uitgesloten dat het spoor een boomval is.

Mogelijk zijn de kuilen langs greppel S3.27 ook boomkuilen; deze zijn echter van recenter datum. De aard van de kuilen is onbekend omdat vondsten ontbreken.

Verder blijkt uit de vondsten dat er een loden kogel is gevonden die dateert van 1500-1900 (vanaf de late Middeleeuwen) en aardewerk uit de middeleeuwen. In het algemeen wordt aangenomen dat het zwerfvuil betreft en in de gevonden greppels terecht zijn gekomen. Dat geldt ook voor een dakpanfragment en een basteenfragment.